

Prædiken til 15. søndag efter trinitatis

Luk. 10, 38-42

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Mens de var på vandring, kom Jesus engang ind i en landsby, og en kvinde ved navn Martha tog imod ham. Hun havde en søster, som hed Maria; hun satte sig ved Herrens fødder og lyttede til hans ord. Men Martha var travlt optaget af at sørge for ham. Hun kom hen og sagde: »Herre, er du ligeglad med, at min søster lader mig være alene om at sørge for dig? Sig dog til hende, at hun skal hjælpe mig.« Men Herren svarede hende: »Martha, Martha! Du gør dig bekymringer og er urolig for mange ting. Men ét er fornødent. Maria har valgt den gode del, og den skal ikke tages fra hende.« Lukasevangeliet 10,38-42

Martha, Maria og Rosa. Hartmut Rosa. To søstre fra Lukasevangeliet og en tysk sociolog med sans for kristendom. Det er dem, vi skal høre om i dag. For de kan hver især fortælle os noget om det at være i kontrol. Eller om værdien af at miste kontrollen og lade Gud om alt det andet. Hartmut Rosa vender vi tilbage til.

I dag hører vi om de to berømte søstre fra Lukasevangeliet, Martha og Maria. De to der forholder sig til Jesus på hver deres oprigtige måde. Berømte fordi de gennem historien er blevet billeder på to forskellige måder at være kristen på: Martha er *gøreren*, mens Maria er *høreren*. Martha gør sig *nyttig*, Maria lytter og gør sig *lyttig*, kunne man næsten sige, hvis ordet ellers fandtes. Det er dem, vi inviteres hjem hos i evangelieteksten. Selvom de to søstre må være af samme kød og blod, så rummer de hele den verden af modsætninger som kun søskende kan rumme. Det er indimellem blandt søskende, man skal finde de mest forskellige mennesker, og Martha og Maria er ingen undtagelse.

Man ser for sig, hvordan Martha knokler som en blæksprutte ved et samlebånd, og kun har i hovedet at gøre sin gæst glad. Hun er et handlingsmenneske. Det er hende der tager imod Jesus, byder ham indenfor og

sørger for at han føler sig godt tilpas. Det er Martha, der forholder sig til virkeligheden; typen der køber ind og vasker op, husker på andre folks fødselsdage og står op om natten for at trøste børnene. Men det er også Martha der synes, at det er lidt uretfærdigt, at søsteren Maria bare har sat sig for fødderne af Jesus for at lytte, frem for at deltage i det huslige arbejde.

Alligevel er det Martha, der bliver irettesat. Hun får at vide at søsteren Maria har valgt *den gode del*, og at den gode del ikke skal tages fra Maria. *Den gode del*, hvad det end betyder, er et mysterium. For hvori består den gode del? Er det, at man sætter sig afventende med foldede hænder, et trofast hjerte og venter på at miraklerne giver sig til at regne ned over én? Det er i hvert fald den disciplin, Maria brillerer i, og det er den tilgang til livet, hun ifølge Jesus skal holde fast i, og som ikke skal tages fra hende. Det er og bliver et mysterium.

Tænk engang, hvis tilværelsen virkelig var så simpel. Hvis der kun fandtes to forskellige måder at være til på: en Martha-måde og en Maria-måde. Og at man med et fingerknips kunne vælge Martha-måden, der forvandlede en til et stålsat handlingsmenneske, der kun havde én ting i hovedet: Nemlig at sørge for andre. Jeg mener, lidt imod traditionen, at Martha fortjener stor ros for sin indsats. Den ros tror jeg egentlig også, hun har fået gennem de seneste 50 år, i takt med at tidsånden har handlet mere om selvrealisering end om at bekende sig til en Gud.

Du er dit arbejde, og Marthas ivrighed er et glimrende billede på det moderne menneske. Det moderne menneske er (eller bør være) topmotiveret. Det skal stå klar til at indtræde i flexicurity-modeller med høj velfærd og stor omstillingsevne. Og så handler

det om at være agil. Martha er agiliteten selv. Det er Martha i en nøddeskal, når hun svinger kosten og hygger om sin gæst. En moderne heltinde, der jonglerer børn og karriere, bor Instagram-venligt og ved hvor vitrineskabet skal stå.

Så ve den stakkel, der sætter sig lidt for godt til rette i eftertanke og bøn, som en anden Maria ville gøre det. For den måde at leve på er håbløst umoderne. Maria-folket er tilmed i fare for at glide i tilværelsens mange bananskræller; alle de Maria'er der lever med en dependent personlighedsforstyrrelse, som det hedder. Hjælpeløs, deprimeret, uselvstændig. Et diagnoseliv uden indsats, uden gerninger, uden noget andet end nderlig afhængighed af andre. Af alle de andre, der må tage beslutningerne for dem. Maria sidder for fødderne af sin Herre og venter på, at ordene skal ramme hende og måske forandre hende, måske ikke. Det er ikke engang sikkert, at hun er en særlig god lytter.

Sådan er Martha og Maria, hvis man nu skal stille dem uhørt karikeret op overfor hinanden: Aktiv/passiv, gøre/høre, nytte/lytte, selvstændig/afhængig, udad-reagerende/indad-reagerende. Men indimellem skal der også lidt overdrivelse til for at fremme forståelsen.

Martha og Maria er yderpositioner i et menneskes liv. De kan sagtens kan være til stede på én og samme tid. Ikke mindst i det moderne menneskes liv, når det handler om at være i kontrol over livets gang. Men søstrenes møde med Jesus er en fortælling om, hvem og hvad der skal kontrollere et liv. Hvem er Herre i huset? Her vender vi tilbage til ham, der i første omgang kunne lyde som en tredje søster, foruden altså Martha

og Maria, nemlig Rosa.

Rosa hedder dog Hartmut til fornavn, og er ingen bibelsk figur, men en 55-årig sociolog fra Lörrach i det allersydligste Tyskland. En stjerne i den tyske samfundsdebat, og er vel en slags Brinkmann med et lidt større gehør for det kristne budskab.

Rosa er optaget af alt det, der ikke kan kontrolleres. Hans bog fra 2019 hedder *'Det ukontrollerbare'* og er en undersøgelse af, hvad netop tab af kontrol kan medføre. Det er ikke nødvendigvis dårlige ting, kontroltabet fører til i en moderne verden. En verden, der ifølge Rosa accelererer og risikerer at gøre os fremmede overfor hinanden: *"Hvis acceleration er problemet, er resonans måske løsningen"*, lyder en pointe hos Rosa, der præsenterer læseren for det lidt gådefulde ord resonans. Resonans er løsningen. Resonans kender alle til, for vi oplever det, når lyden kastes tilbage fra en overflade, som ekkoet i Gentofte Kirke. Her er det lyden der skaber resonans omkring sig. Men et menneske kan også selv opleve at skabe resonans. Det sker, når vi står overfor det ukendte og det ukontrollerbare, og denne resonans er vigtig. For den indrammer selve livet, og sætter livet i svingninger.

Martha og Maria har ikke den store fornemmelse for resonans. Martha vil have kontrol over situationen, mens Maria vil give afkald på kontrollen for enhver pris. Derfor er Rosas resonans en velsignet mellemvej. Resonansen opstår, når vi kommer tæt på det ukontrollerbare. Når det sker, kan livet enten gå i stykker eller blive bedre. Og når det sidste sker, mærker vi en resonans.

Havde Hartmut Rosa mødt Jesus i dagens evangelietekst, havde det nok givet Hartmut

Rosa en noget anden plads i verdenshistorien, men der var også sket noget andet. Rosa havde fundet et sted i huset, hvor han kunne give plads til resonansen, dvs. plads til at lade det ukontrollerbare folde sig ud omkring ham og sætte ham i bevægelse. Han var ikke gået i stå som Maria eller bemægtiget sig situationen som Martha. Rosa var begyndt at svinge. For det ukontrollerbare bringer os i svingninger. Det kan ske gennem en bøn eller en salme, eller ved at vi lader os føre i en retning. Mødet med Gud er altid mødet med det ukontrollerbare, og det møde finder sted lige nu, i dag, på denne søndag, hvor vi samles for at fejre høsten og fejre, at Gud overgyder os helt uden for vores egen kontrol:

*takke for regnen, som vander mit land,
for solskin og varme i sommerens brand,*

At takke for alt det, vi ikke har fortjent, men som vi alene får. At få øje på det, er at mærke en resonans. Ligesom resonansen kan opstå gennem bøn, gennem sang, gennem dåben og gennem nadveren. Det er alt sammen resonans-rum, der åbner ind til det ukontrollerbare, Gud. Det er tiltrængt og uendeligt vigtigt. For samfundet er i en stadig acceleration, og når det sker, mister vi uerstattelige øjeblikke af resonans, netop i kampen for at kontrollere det hele selv. Er vi i totalkontrol som en anden Martha, ja så er der ikke mange øjeblikke af resonans. Og giver vi totalt afkald på kontrollen, ender vi med at gøre mere skade end gavn. Men *overfor Gud kan der opstå en resonans, en gensidig forbundethed, en forandrende kraft, som på én gang er hørende og lyttende*, skriver Rosa.

Det sker, når vi takker og takken finder frem, når vi beder og bønnen lader sig høre. Så er der resonans, fordi noget ukontroller-

bart for en kort stund er bragt under kontrol. Også selvom vi godt ved, at kontrollen om få øjeblikke er forsvundet som boblerne i bækken. Så står vi der igen, et sted mellem Martha og Maria, i forsøget på at begribe den Herre, der har givet os alt - og høsten med. Tak for det. Amen

Adam Garff
Gentofte Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 728: Du gav mig, o Herre, en lod af din jord

Nr. 305: Kom, Gud Helligånd, kom brat

Nr. 750: Nu titte til hinanden de favre blomster små

Nr. 645: Stille er min sjæl til Gud

Nr. 11: Nu takker alle Gud

Nr. 476: Kornet, som dør i jorden

Nr. 730: Vi pløjed' og vi så'de

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk